

БЪЛГАРСКА ПТИЦЕВЪДНА КООПЕРАТИВНА ЦЕНТРАЛА
СОФИЯ, УЛ. ЛЕВСКИ № 19, ТЕЛЕФОНЪ 2-62-60

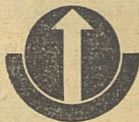
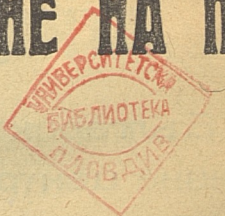
ВАНЪ Я. ТАБАКОВЪ

Ун. библиотека
ПЛОВДИВ

Инв. №

2697
1946

ОГЛЕЖДАНЕ НА ПАТИЦИТЪ

16 лв.

СОФИЯ
1 9 4 2

За да станете просвѣтенъ птицевѣдъ и за да следите какъ се развива птицевѣдството у насъ и въ чужбина, абонирайте се за

КООПЕРАТИВНО ПТИЦЕВѢДСТВО

органъ на Българска птицевѣдна кооперативна централа и единствено

птицевѣдно издание у насъ.

Абонаментъ: за лица 25 лв., за кооперации, дружества, учреждения и др. 40 лв..

IV, № 2375

Печатница „КООП“ — ул. „Узунджовска“, № 12

ИВАНЪ Я. ТАБАКОВЪ

Отглеждане на патицитѣ

БРОЙ НА ПАТИЦИТѢ

Споредъ преброяването на 31 декемврий 1926 год., въ нашата страна сж отглеждани 287,028 патици, а при последното такова, извършено на 31 декемврий 1934 г. е установено, че броя на патицитѣ е увеличенъ на 321,685 глави или постигнато е едно увеличение съ 34,657 броя или кръгло съ 12%.

Презъ 1926 г. въ градскитѣ дворове сж отглеждани 46,482 патици и въ селскитѣ стопанства — 240,548 броя, а презъ 1934 г. — въ градоветѣ 34,867 патици и въ селата — 286,818 такива. Най-много патици се отглеждатъ въ Северна България. Това се вижда отъ следнитѣ данни:

Години	Сев. България	Ю.-и. България	Ю.-з. България	Всичко
1926	204.752	57.553	24.723	287.028
1934	255.103	51.534	15.048	321.685

До като въ Юго-източна и Юго-западна България броя на патицитѣ презъ десетилѣтието 1926—1934 год. е намалѣлъ, въ Северна България е значително увеличенъ. Въ Северна България се отглеждатъ 79% отъ патицитѣ въ цѣлата страна. Това се дължи главно на обстоятелството, че тамъ има сравнително по-благоприятни стопански и природни условия за отглеждане на патици.

Измежду отдѣлнитѣ видове домашни птици въ нашата страна, по количество патицитѣ стоятъ на трето мѣсто следъ кокошкитѣ и пуйкитѣ. За количественото и особено за качественото подобрене на пати-

цитѣ у насѣ се полагатѣ малко грижи, въпрѣки че на много мѣста има твърде благоприятни условия за тѣхното отглеждане. Такива сѣ всички рѣки, езера, блата и пасбища или пустеющи мѣста край тѣхъ, кждето патицитѣ могат да намиратѣ голѣма частъ отъ нуждната имъ храна. Тѣзи мѣста не трѣбва да стоятѣ неизползвани, защото отъ това губи и частния стопанинъ и държавата.

Въ сравнение съ кокошкитѣ и пуйкитѣ, отглеждането на патицитѣ има следнитѣ преимущества: не страдатъ отъ много болести и може да се отглеждатъ въ полето и евтино помѣщение, стига то да е сухо.

РАСИ

Въ списъка на патицитѣ раси до сега сѣ записани 14 раси, които се подраздѣлятъ на три класи: 1) раси за яйца — каки-кемпбелъ и индийски бѣгачъ, 2) раси за месо — пекинска, руанска, ейлсбърска, мѣсковска, каюнгска, орпингтонъ и шведска и 3) раси за красота — бѣла качулата, черна индийска, креслива и др. За нашата страна иматъ стопанско значение само раситѣ пекинска, каки-кемпбелъ и индийски бѣгачъ.

Раси за яйца

Каки-кемпбелъ. — Тази раса е създадена въ Англия, отъ г-жа Кемпбелъ. Думата „каки“ означава цвѣта на оперението. При патока: перата по главата, шията и частъ отъ крилетѣ сѣ черно-зелени, а по останалата частъ отъ тѣлото иматъ каки цвѣтъ; човката е тъмно-зелена и краката — оранжеви. При женската: по цѣлото тѣло перата иматъ еднакъвъ каки цвѣтъ; човката е зелникаво-черна и краката по-тъмно оранжеви. Патицитѣ сѣ сравнително дребни и иматъ живо тегло 1.5 до 2 кгр. Младитѣ растатъ бързо и пронасятъ на 5—6 месечна възраст. Срѣдната годишна носливостъ на тази раса е 150—200 яйца, които иматъ бѣла черупка и срѣдно тегло 65—75 гр. Отдѣлни патици сна-

Каки — кемпбелъ

сятъ и надъ 300 яйца годишно. У насѣ най-високата годишна носливостъ на една патица отъ тази раса е 347 яйца. Въ нашата страна е въведена за развъждане презъ 1925 год., но все още е слабо разпространена. Заслужава да се развъжда като добра носачка. Въ ограничѣн брой може да се отглежда и безъ много вода.

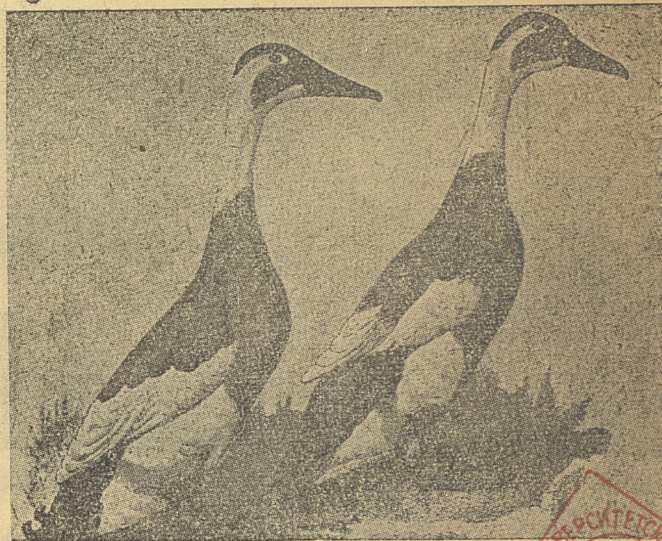
Бѣгачъ. — Обикновено я наричатъ **индийски бѣгачъ**, което име произлиза отъ предположението, че тя произхожда отъ Източна Индия. Въ действителностъ тази раса е създадена, чрезъ подборъ, отъ обикновени патици, които преди това били развъждани въ Белгия и Холандия и отъ тамъ пренесени въ Индия. Казва се бѣгачъ, защото може бързо да бѣга и безъ да се клати, както патицитѣ отъ другитѣ раси. Бѣгачътъ има тѣсно, дълго и изправено тѣло, което по форма много наподобява тѣлото на пингвина. Отъ тази раса има две разновидности по цвѣта на оперението: чисто бѣлъ и пѣстъръ бѣгачъ, като при пѣстрия се различаватъ два

Бълъ индийски бѣгачъ

типа. Бѣлиятъ бѣгачъ има жълта човка и оранжево-червени крака, а пѣстрия има зеленикаво-жълта човка и оранжево червени крака. Индийскиятъ бѣгачъ е много по-дребенъ отъ раситѣ за месо. Патока има живо тегло 1.5—1.8 кгр., а патицата 1 до 1.5 кгр. Каквото е легхорнъ за кокошитѣ раси, това е индийския бегачъ между патицитѣ раси. Измежду всички патици раси, индийскиятъ бѣгачъ е най-носливата раса. Дори тя е по-нослива и отъ расата легхорнъ. Срѣдната годишна носливостъ на индийския бѣгачъ е надъ 200, а често пѣти и надъ 250 яйца, които иматъ бѣла черупка и срѣдно тегло 75—80 гр. При тази раса е обикновено явление отдѣлни патици да снасятъ годишно надъ 300 яйца. Патицитѣ сѣ много енергични, добри търсачи на храната си, издържливи и не мѣтятъ. У насъ се отглеждатъ

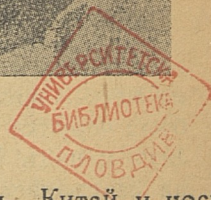
много нарѣдко. Препорѣчва се като раса много добра за яйца.

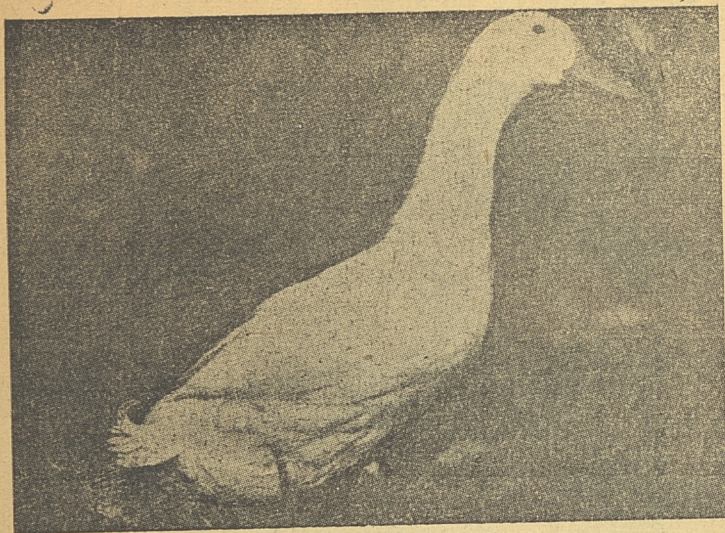

Пѣстри бѣгачи

Раси за месо.

Пекингска. — Тя произхожда отъ Китай и носи името на китайската столица — Пекингъ. Патицитѣ отъ тази раса иматъ млѣчно-бѣлъ цвѣтъ на оперението, дълго, широко и дълбоко тѣло съ пълни гърди и широка задница. Цвѣтътъ на кожата е жълтъ, на краката е червено-оранжевъ и на човката жълто-оранжевъ, безъ всѣкакви петна. Патокътъ има живо тегло около 4 кгр., а патицата 3.5 гр. Угоени достигатъ 5 кгр. Пекингската патица съчетава въ себе си полезни качества и голѣма красота до висока степенъ. Патицитѣ сѣ издържливи, задоволително носливи, обикновено

Пекингски патокъ

не мжтатъ и сж особено пригодени за произвеждане на месо. Снасятъ годишно срѣдно по 80—120 яйца съ бѣла черупка и 80—90 гр. тежки. Единични патици снасятъ и надъ 120 яйца годишно. При тази раса може да се създаватъ голѣми стада отъ изравнени патици въ висока степенъ. Тѣ сж боязливи, лесно се плашатъ, но сж кротки и не прехвърчатъ дори и презъ низка ограда. Тази раса е извънредно много подходяща, както за търговски птицевъдни стопанства, така и за обикновени земеделски стопанства. Тя е особено много разпространена въ Северна Америка. Тамъ има голѣми стопанства, които се занимаватъ изключително съ отглеждане на хиляди пекингски патици и произвеждатъ тѣй наречени „зелени“ (млади) патици за месо. Тѣзи „зелени“ патици сж бързо израстнали и се

продаватъ отъ 8 до 12 седмична възраст, когато иматъ по 2 до 2.7 кгг. живо тегло. Ако не се продадатъ

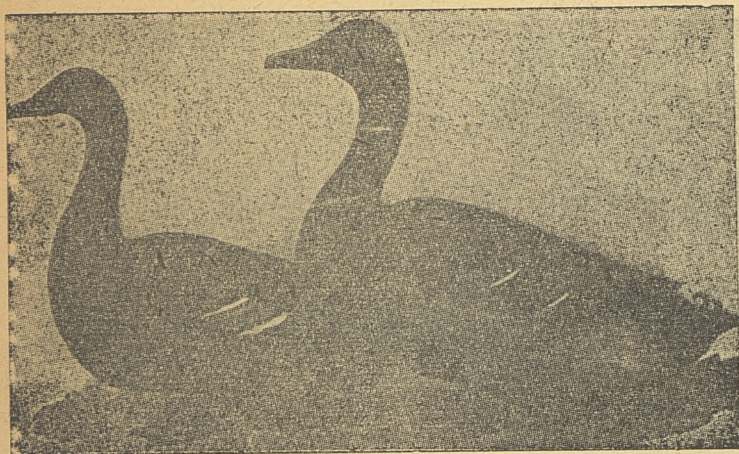

Пекингски патици

на тази възраст, живото имъ тегло намалява, качеството на месото се понижава и трѣбва да се чака нѣколко седмици до като отново станатъ добри за пазара.

Руанска. — Тази раса е получила името на гр. Руанъ въ Северна Франция, където е създаедна, чрезъ подборъ отъ мѣстни патици. По форма и типъ тя прилича на пекингската патица и има сжщата едрина и живо тегло. Човката и краката сж оранжеви или оранжево-кафяви. При патока главата и горната частъ на шията сж тъмно-зелени съ бѣлъ прѣстенъ около шията; гърбътъ е сивъ, а къмъ основата на шията и къмъ опашката е лъскаво-зелеъ; гърдитъ сж червено-кафяви, а коремната областъ е сива; опашката и крилетъ сж сиви и кафяви, смѣсено съ малко зелено, а освенъ това на крилетъ има бѣла и пурпурна ивици, които се виждатъ и при свити крила. При патицата цвѣтътъ на оперението е по-кафяво. Руанската патица е по-къснозрѣла и по-

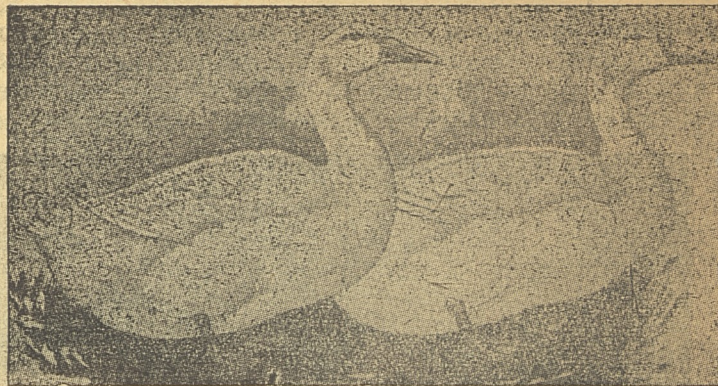
ненослива от пекингската и ейлсбърската. Снася сръдно годишно по 70—80 яйца съ сръдно тегло

Руански

75—85 гр. Не подхожда за търговско птицевъдно стопанство, но е добра за обикновени стопанства. Въ миналото е развъждана у насъ, но сега е изоставена.

Ейлсбърска. — Това е една мѣстна английска раса, която въ Англия е по-разпространена отъ пекингската патица. Ейлсбърската патица е едра и чисто снежно бѣла (безъ кремавия отенѣкъ на пекингската). Живото тегло и общия типъ сѣ като на пекингската, но държи тѣлото си по-хоризонтално и гърдитѣ сѣ по-дълбоки. Въ много отношения тази раса прилича на пекингската, но не е като нея известна и много разпространена въ свѣта. Макаръ че изглежда да е по-малко издържлива и по-неенергична отъ пекингската, все пакъ ейлсбърската патица е подходяща и за търговско пти-

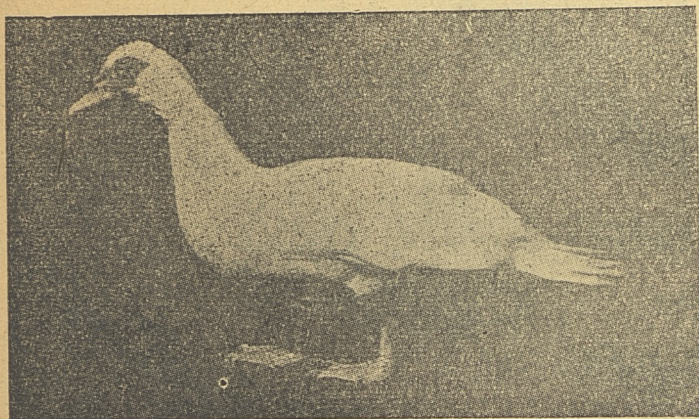

Ейлсбърски

цевъдно стопанство и за обикновено земеделско стопанство.

Мъсковска. — Тази раса произхожда отъ Южна Африка. Най-много се развъжда за месо въ Франция, където я наричатъ „канаръ де барбари“. По форма и типъ на тѣлото рѣзко се различава отъ всички друга раси патици. Има две разновидности: бѣла и тъмна. Главата и лицето на тази патица сѣ отчасти голи и покрити съ червена и набръчкана кожа. Тѣлото ѝ е дълго и широко. Има по-голѣмъ гръденъ кошъ, но по-тѣсна задница отъ пекингската. Тѣлото си държи много хоризонтално. Патока е най-малко съ една трета по-голѣмъ отъ патицата. Живото тегло на мъжкия е около 4.5 кгр., а на женската крѣгло 3 кгр. Бѣлата разновидностъ отъ тази раса има чисто бѣло оперение, блѣдо-оранжеви или жълти крака и свѣтло-червена човка. При тъмно оцветената разновидностъ гърдитѣ, гърбътъ, крилетѣ и тѣлото на патицитѣ сѣ лъскаво синьо-черни и понѣкога прошарени съ бѣло, а опашката е черна.

Човката е свѣтло-червена, а краката сѣ или жълти, или сѣ цвѣтъ на кожата. Тази раса не е много подходяща за търговско птицевъдно стопанство, тъй като е слабо нослива (срѣдно годишно по 40—60 яйца) и разликата въ едрината на мъжката и женската патица е голѣма.

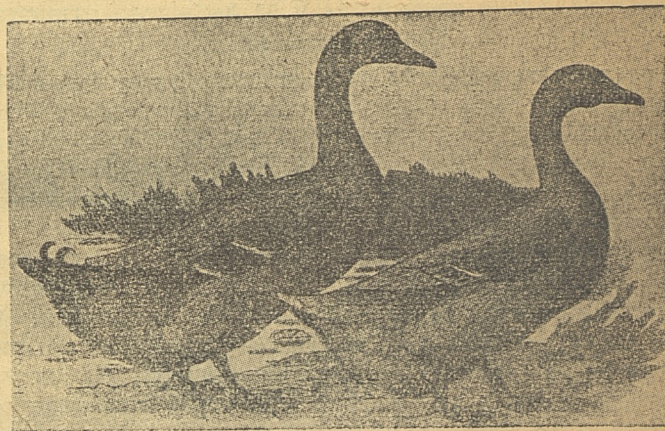
Мъсковска

Освенъ това, тѣ хвърчатъ на високо и могатъ лесно да прехвъркватъ каквато и да е ограда за патици. Обаче, патицитѣ отъ тази раса сѣ добри търсачи на храната си, дори и на по-голѣми разстояния и не се нуждаятъ отъ много грижи. Отличително качество за тази раса е и това, че патицитѣ сѣ почти безгласни, поради което ги наричатъ „нѣми“ патици. Младитѣ бързо растатъ и до 3—4 месечна възраст сѣ добри за месо. Може сѣ успѣхъ да се отглеждатъ въ обикновенитѣ земеделски стопанства.

Каюгска. — Като раса е създадена въ околията Каюга, щата Нью-Йоркъ, С. Америка. По форма на тѣлото си прилича на пекингската, но е по-лека сѣ 0.5 кгр. Цвѣтътъ на оперението е зеленикаво-черенъ по

цѣлото тѣло, сѣ изключение на връхнитѣ пера на крилетѣ, които сѣ кафяви. Човката и краката сѣ черни или сиво-черни. Патицитѣ отъ тази раса иматъ задолителна носливостъ.

Орпингтонъ. — Произхожда отъ Англия, кждето

Орпингтонъ

я наричатъ още и сѣ името „бѣфъ“. Получена е отъ кръстосването между раситѣ индийски бѣгачъ, ейлсбърска, руанска и каюгска. По-дребна е сѣ 0.5 кгр. отъ пекингската патица. Въ Англия е развита за по-висока носливостъ, но е добра и за месо. Има доста дълго тѣло, което е широко, дълбоко и добре закрѣглено. Цвѣтътъ на оперението е плътно жълто-кафявъ (бѣфъ) и еднакъвъ по цѣлото тѣло, освенъ на главата и горната част на шията, кждето оперението е тъмно-кафяво.

Шведска. — Предполага се, че произхожда отъ Германия, макаръ че сини, като тази патица се срещатъ и въ други европейски страни. По типъ тази раса неподобява пекингската, но е по-дребна и има

сщото живо тегло като на каюгската патица. Оперението има синь цвѣтъ по цѣлото тѣло. На шията има бѣло петно и дветѣ главни хвѣркателни пера на крилетѣ сѣ чисто бѣли. Не е подходяща за търговски цели, както е една бѣла патица. Добра е за обикновени земеделски стопанства и за любители птицевѣди.

Декоративни раси.

Креслива патица. Има две разновидности: сива и бѣла. Много сѣ дребни и се отглеждатъ главно за изложби или за декоративни цели. Използватъ ги като примамвачи (мюрета) при ловъ на диви патици. Особено добри за тази целъ сѣ мелезитѣ отъ кръстосване на кресливата патица съ дивата такава (маллардъ) или съ обикновената питомна патица. Тази раса представлява между патицитѣ раси това, което сѣ джигитѣ (джуджетата или бантамсѣ) при кокошитѣ раси. Сивата креслива патица по цвѣтъ на оперението си много прилича на дивата патица. Оперението на другата разновидностъ е чисто бѣло. Патицитѣ отъ тази раса нѣматъ едно установено живо тегло и при развъждането имъ се прави подборъ за получаване на възможно по-дребни патици.

Бѣла качулата. — Това е една бѣла декоративна патица съ срѣдна голѣмина и има качулка на главата. Типичното ѝ живо тегло е съ 0.5 кгр. по-малко отъ това на каюгската патица.

Черна индийска. — Патицитѣ отъ тази раса сѣ дребни като кресливата и се отглеждатъ изключително за декоративни цели. Оперението е тъмно-черно съ зеленъ брилянтенъ блѣсъкъ. Тази раса патици сѣ много плашливи и трудно се развъжда при затворено отглеждане.

Мандаринска и горска (каролинска). — Тѣзи две раси сѣ най-декоративнитѣ измежду дребнитѣ водни птици. Оцвѣтяването на оперението имъ понѣкога е

чудно красиво и се състои отъ по нѣколко различни брилянтни цвѣтове. Дветѣ раси обикновено се отглеждатъ въ паркове и зоологически градини заедно съ други декоративни водни птици.

ОТГЛЕЖДАНЕ

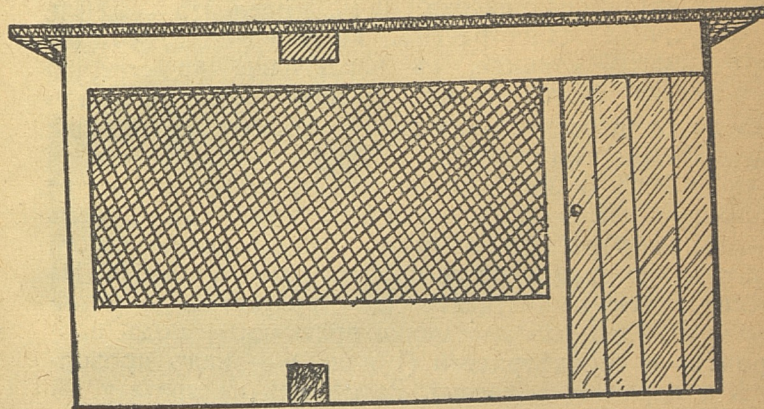
Отглеждането на патицитѣ може да бѣде доходно тамъ, кждето за тѣхъ има подходящи природни условия, а именно: рѣка, езеро или блато, както и пасбище край тѣхъ. При такива условия може да се отглеждатъ повече патици, но тѣ се държатъ винаги отдѣлно отъ кокошкитѣ и другитѣ видове домашни животни. Патицитѣ замърсяватъ двора и създаватъ добри условия за болести и вътрешни паразити, отъ които най-много страдатъ кокошкитѣ. Ето защо, за патицитѣ трѣбва да има съвсемъ отдѣленъ дворъ или мѣсто, като за една патица се предвиждатъ най-малко по 10 кв. м., освенъ водниятъ басейнъ — рѣка, езеро или нарочно направенъ виръ. Оградата е висока до 1 м. Патицитѣ се нуждатъ отъ повече зелена трева изъ двора. Онази частъ отъ двора, която е отпредъ до патицарника се насипва съ пѣськъ, за да не се разкалва. Всѣка есенъ и пролѣтъ този пѣськъ се замѣнява съ чистъ. Цѣлиятъ дворъ трѣбва да се поддържа чистъ и да има храсти за сѣнка. Помѣщението на патицитѣ да не е далече отъ водата и да се поддържа чисто. Подътъ му да бѣде постланъ съ ситенъ пѣськъ презъ топлото време отъ годината и съ 20 см. дебелъ слой, ситна и суха слама презъ зимата. При отглеждане на голѣмъ брой патици, постѣлката отъ слама не се смѣнява, а върху замърсената се настила чистата слама. Почистването става на пролѣтъ. Въ замѣна на това, пѣкъ, провѣтряването на помѣщението трѣбва да бѣде много добро. За тази целъ прозорцитѣ сѣ напълно отворени презъ цѣлия день, освенъ презъ най-голѣмитѣ

студове и виелици. Макаръ че патицата обича водата, тя изисква сухо помѣщение. Ако то нѣма добро провѣтриване и е влажно, патицитѣ боледуватъ.

Най-подходящо мѣсто за патици е това, което има лека пѣськлива почва и е съ дооъръ юженъ наклонъ, спускащъ се къмъ рѣка. На билото, близко до рѣката се построява помѣщението за патицитѣ, а двороветѣ навлизатъ 7—8 метра въ рѣката или я пресичатъ цѣлата. Разплоднитѣ патици трѣбва да иматъ вода за плаване, за да снасятъ повече оплодени яйца, тъй като на сухо покриването трудно става. Естествениятъ воденъ оасениъ намалява значително труда и е най-сѣщественото условие при отглеждане на по-голѣмъ брой патици. Разположението на постройките трѣбва да ожде такова, при което обслужването на патицитѣ да е най-удобоно и да се постига най-голѣма икономия на трудъ. Когато ще се организира произвеждането на повече патици за търговска целъ, нуждни сѣ следнитѣ постройки: 1) за развѣднитѣ групи, 2) за инкуоаторитѣ, 3) за отглеждане на малкитѣ патета, 4) навеси за угодяване на патици, 5) за клане и чистене на патици и 6) складъ за съхраняване и приготвяване на храната за патицитѣ. Вътрешното разпредѣление и обзавеждане на помѣщенията за развѣднитѣ групи и тѣзи за отглеждане на младитѣ патици, трѣбва да бжде такова, което да позволява лесно и удобно прекарване на патицитѣ отъ едно помѣщение въ друго. Складътъ за храната да бжде на централно мѣсто. Всички помѣщениа трѣбва да бждатъ обзаведени съ нужднитѣ принадлежности: уреди за приготвяване и разнасяне на храната, удобни хранилки и поилки за повече вода и пр. Ако е възможно, добре е патицитѣ да иматъ двоини дворове за посмѣнно използване. Млади патици, които ще се продаватъ за месо, трѣбва да се пущатъ въ вода, следъ като навършатъ 6 седмична въз-

растъ. Това спестява много трудъ за доставяне на вода за пиене на патицитѣ и значително подобрява външния изгледъ на оперението имъ за пазара. До 6 седмична възраст патетата не трѣбва да се допущатъ въ водата.

ПАТИЧАРНИКЪ

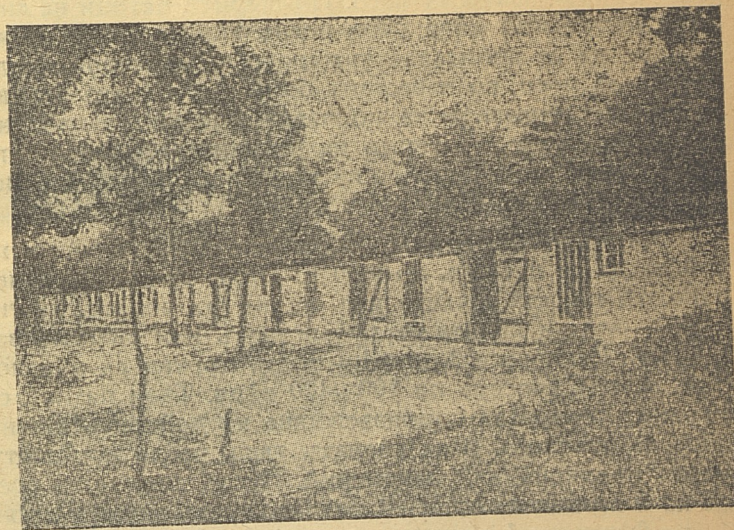
Първото условие за правилно отглеждане на патици е, тѣ да иматъ помѣщение. Патицитѣ сѣ издръжливи на студъ, но влажното помѣщение е вредно за тѣхъ. За това, помѣщението имъ трѣбва да бжде сухо, слънчево и съ добро провѣтриване. Мѣстото на патичарника да е отцедно, сухо и издигането надъ околната земя, а почвата да е пропусклива.

Ако се отглеждатъ малкъ брой патици, тѣ иматъ нужда отъ помѣщение само за пренощуване и за презъ най-голѣмитѣ студове. Въ такъвъ случай за препорѣчване е да се приспособи нѣкоя или частъ отъ нѣкоя отъ постройките въ стопанството за жилище на патицитѣ, като се предвиди 1 кв. м. отъ пода за 3—4 па-

тици. Когато ще се организара развъждането на по-голям брой патици, тогава трѣбва да се построи нарочно помѣщение за тѣхъ. Разплоднитѣ патици иматъ нужда отъ по-широко помѣщение. За 1.5 до 2 патици се предвижда 1 кв. м. За 50 патици е нужно помѣщение съ вътрешни размѣри: 7 м. дълго и 5 м. широко, а за 100 патици сж нуждни две такива отдѣления. Задната стена е висока 1.40 м., а предната — 2.80 м. Покривътъ е едностраненъ. Подътъ е 30—40 см. надъ земята. Стенитѣ, съ изключение на северната, може да бждатъ и паянтови, като заедно съ мазилката да сж дебели 18—20 см. Правило е, половината отъ площта на предната (лицева) стена да се остави за прозорецъ (единъ или повече), на който отъ вътре се поставя рамка съ телена мрежа, а отъ вънъ е безъ стѣкла. Само въ най-големитѣ студове презъ зимата отъ вънъ на прозореца се поставя рамка съ зебло. На предната стена се поставятъ още и вратата — до източния край, една или две малки вратички — подъ прозорцитѣ и провѣтрители (1 или 2) — надъ прозорцитѣ и наравно съ тавана. Размѣритѣ на вратата сж 1.80/0.80 м., на малкитѣ вратички — 0.40/0.80 м. и на провѣтрителитѣ — 0.30/0.50 м. вътрешно.

Патичарникътъ се обзавежда само съ гнѣзда и хранилки. За всѣка патица се предвижда по едно гнѣздо съ размѣри: 45 см. дълбоко назадъ, 30 см. широко и 35 см. високо. Вратичката е отпредъ или отгоре. Гнѣздата се правятъ отъ 2 см. дебели дѣски и по нѣколкото въ една редица. Поставятъ се направо върху пода до нѣкоя стена. Всѣка вечеръ патицитѣ носачки, една по една, се поставятъ въ гнѣздата и сутринъ, следъ снасяне, се пускатъ на двора. Хранилките за патици сж корита като тѣзи за меката храна на кокошките, но сж малко по-плитки и по-широки. Едно корито отъ 2 м. дължина е достатъчно за 25 патици. Ако патицитѣ иматъ на разположение текуща вода,

тѣ нѣматъ нужда отъ поилки. Въ противенъ случай, до хранилката трѣбва да има и сѣдъ съ чиста вода. Поилката се държи винаги на двора, дори и презъ зимата, но тогава вода се сипва само когато патицитѣ се хранатъ

Патичарници въ едро стопанство

За малкитѣ патенца е нужно отдѣлно помѣщение, обзаведено съ изкуствени майки, между които най-добри сж тия, отоплявани чрезъ вода. Съ прегради отъ 0.5 м. височина помѣщението се раздѣля на отдѣления, които сж 1.5 м. широки и 3 м. дълги. Подовѣтѣ сж настлани съ плѣва или ситна слама.

РАЗВѢЖДАНЕ

Подборътъ на жизнеспособни патици за разплодъ има първостепенно значение за успѣха при тѣхното отглеждане. За това, още въ началото на юлий, измеж-

ду всички млади подбират се за разплодъ най-добре развититъ и най-жизнеспособнитъ патици, а останалитъ се продаватъ за месо. При раситъ за месо, мнозинството отъ подобранитъ патици за разплодъ се изпълзватъ само презъ първия яйценосенъ сезонъ, следъ което се продаватъ за месо. По-старитъ патици не снасятъ достатъчно яйца рано презъ зимата, за да може навреме да се произведе нужното количество млади патици за месо, но известенъ брой стари (надъ 1 год.) патици се запазватъ за произвеждане на разплоденъ материалъ. При хващането на патицитъ по-добре е гъ да се хващатъ за шията, а не за краката, които сж слаби и лесно чупливи.

Патицитъ снасятъ яйцата си рано сутринъ и не трѣбва да се пускатъ до 9.30 ч. Ако се пустнатъ порано, тѣ снасятъ кждето имъ падне (въ водата, въ тинята и пр.) и яйцата се замърсяватъ или съвсемъ загубватъ. Пекингскитъ патици презъ първия си яйценосенъ сезонъ снасятъ по 100—120 яйца. Тѣзи патици се държатъ само за произвеждане на доброкачествени яйца за разплодъ и се хранатъ така, че да пронесатъ презъ ноемврий или декемврий. Презъ студеното време на 5 патици се оставя 1 патокъ, презъ априлъ и май — на 6 женски 1 мъжки, и презъ юний — на 7-8 женски 1 мъжки. Въ една група се държатъ най-много 100 патици. Отъ триста разплодни патици може да се произведатъ толкова млади патици, колкото може да отгледа единъ човѣкъ.

Патетата се излюпватъ за 28 дни. Само при нѣмата патица мътенето продължава 33 до 35 дни. Излюпването може да стане по естественъ или по изкуственъ начинъ. Пекингската, каки-кемпбелъ и индийския бѣгачъ мътатъ много нарѣлко. Обикновено тѣхнитъ яйца се насаждатъ подъ кокошка или пуйка, а когато ще се люпатъ повече патета, използва се инкубаторъ. Подъ една кокошка се насаждатъ 8—10, а подъ пуйка

— 16—18 яйца. Доброкачественитъ яйца сж първото условие за добра люпимостъ и се получаватъ само отъ правилно развъждани, хранени и отглеждани патици. Яйцата да не сж по-стари отъ 1 седмица. Замърсенитъ патици яйца може да се измиятъ преди да се насаждатъ, тѣй като миенето не се отразява вредно върху люпимостта имъ. Кокошката-мътачка трѣбва добре да се храни и предпазва отъ паразити, защото мътенето на патицитъ яйца продължава по-дълго отъ това на кокошитъ. Поради това, че малкитъ патета се освобождаватъ отъ черупката си обикновено 24 до 48 часа следъ първото пробиване на сжщата, препоръчва се кокошката да се нахрани и напои при прочупване на първото яйце и следъ това да не се пуска да става докато люпенето не се свърши. Патицитъ яйца изискватъ повече влага, тѣй като патетата излизатъ отъ черупката по-бавно. За това, яйцата се напрѣскватъ съ топла вода точно преди да започне пробиването на черупкитъ.

Помѣщението за инкубатора трѣбва да бжде на дълбочина две трети въ земята, за да се поддържа постоянна топлина. На надземната една трета трѣбва да има повече прозорци за повече свѣтлина и по-добро провѣтриване. Инкубаторътъ трѣбва да е поставенъ напълно въ водоравно положение и да е пробванъ нѣколко дни преди зареждането му съ яйца. Термометърътъ да е провѣренъ и поставенъ така, че живачниятъ резервоаръ да допира повърхността на едно яйце. Презъ първата седмица се поддържа въ инкубатора 102.5°F., отъ 8-ия день до започването на люпенето 103°F. и презъ време на люпенето 103.5°F. Отъ 3-ия до 25-ия день яйцата се обръшатъ рѣчно 2 пѣти дневно, а при инкубаторъ съ приспособление за автоматично обръщане — по 3 пѣти, но тогава, пѣкъ, яйцата се изваждатъ за охлаждане по 1 или 2 пѣти дневно. Това започва отъ 10-ия и свършва на 24-ия день.

Продължителността на всяко охлаждане е въ зависи-
мостъ отъ температурата въ помѣщението за инку-
батора.

Обикновено се препоръчва патицитѣ яйца да се навлажняватъ следъ 10-ия день, но това зависи отъ на-
правата на инкубатора, отъ климата и особено отъ
влажността на въздуха въ мѣстилната. Влагата въ
инкубатора се доставя по единъ отъ следнитѣ начини:
напрѣскване на яйцата съ топла вода 100°F.; поставяне
на вана съ топла вода подъ етажерката съ яйцата, или
вана съ мокъръ пѣсъкъ, или мокра гъба; наплискване
вода подъ инкубаторитѣ, простиране на мокри кърпи
въ помѣщението и пр. Яйца, които сж претоплени,
може бързо да се охладятъ, чрезъ напрѣскване съ
хладка вода.

Когато започне люпенето, инкубаторътъ се затва-
ря добре, вентилаторитѣ се запушватъ и не се отваря
до привършване на люпенето. Ако етажерката е пре-
пълнена съ патенца, вентилаторитѣ се отварятъ чакъ
когато две трети отъ излюпването е минало, но вра-
тата на инкубатора не се отваря въ никакъвъ случай.
Следъ като всички патенца сж излюпени, изваждатъ се
черупкитѣ или етажерката съ сжщитѣ, отварятъ се вен-
тилаторитѣ, а вратата се оставя слабо отворена. Така
патетата се държатъ при 90°F. въ продължение на 24
до 36 часа и чакъ тогава се изваждатъ и пренасятъ въ
помѣщението съ затопленитѣ изкуствени майки. При
това пренасяне малкитѣ патета трѣбва да се предпаз-
ватъ отъ простуда.

Презъ време на мжтенето се правятъ 2 или 3 пре-
гледни на яйцата, като се отстраняватъ неоплоденитѣ
яйца и тѣзи съ слабъ или умрѣлъ зародишъ. Прегле-
дътъ се прави на тъмно и срещу свѣтлина. Патици яйца
съ умрѣлъ зародишъ бързо се развалятъ и може лесно
да се разпознаятъ дори по лошата имъ миризма. Нео-
плоденитѣ яйца могатъ да се използватъ за храна на

човѣка или на малкитѣ патета. Въ последния случай тѣ
се твърдо сваряватъ. Първиятъ прегледъ се прави на
5-ия или 6-ия день, втория на 14-ия, и третия на 22-я
день.

ОТГЛЕЖДАНЕ НА МАЛКИТѢ ПАТЕТА

Малкитѣ патета се отглеждатъ изкуствено много
по-лесно отъ пилетата. Патетата се отглеждатъ въ гру-
пи отъ по 100 броя. Всяка група се поставя въ отдѣлно
отдѣление съ размѣри 1.5 на 3 м. Подътъ трѣбва да е
постланъ съ ситна и суха слама или съ сухи дървени
стърготини. Презъ първитѣ 3 дни патетата се задър-
жатъ, чрезъ подвижни прегради, близко до изкустве-
ната имъ майка, като не се отдалечаватъ повече отъ
1 м. Ако се отглеждатъ съ кокошка, тя се затваря въ
нѣкаква клетка, а тѣ се движатъ свободно около нея.

Патетата иматъ нужда отъ изкуствено отопление
до края на 3-та седмица, а по-рано излюпенитѣ — до
4—5-седмична възраст. Температурата подъ изкустве-
ната майка трѣбва да бѣде 35° С. (95° F.) презъ първата
седмица, 30° С. (85° F.) презъ втората седмица и 27° С.
(80° F.) презъ третата или до премѣстването на пате-
тата въ второто помѣщение, където се поддържа 22 до
25° С. (70—75° F.), ако времето е още студено. Темпе-
ратурата, която трѣбва да се поддържа подъ изкустве-
ната майка, зависи преди всичко отъ температурата на
времето. Като навършатъ 6 седмична възраст патетата
се премѣстватъ въ трето помѣщение безъ отопле-
ние. За да растатъ по-бързо, препоръчва се изкуствено
освѣтление презъ цѣлата нощъ въ тѣхното помѣщение.
Тогава патетата изяждатъ повече храна, но сж по-запо-
волени. На двора трѣбва да има достатъчно сѣнки
презъ горещото време. За целта може да се изполу-
ватъ и изкуствени сѣнници. Около 4 седмици преди
продаването за месо, младитѣ патици се пренасятъ въ
двороветѣ за угодяване. Всякъ дворъ има 30 м. широ-
чина и 45 м. дължина, отъ която за препоръчване е

15 м. да се простиратъ въ вода. Въ единъ такъвъ дворъ се поставятъ до 300 млади патици за угодяване. Тукъ тѣ иматъ възможностъ да се къпатъ и да изчистватъ тѣхното оперение преди да бждатъ продадени. Нощното освѣтление се препорѣчва и въ двороветъ за угодяване

ХРАНЕНЕ НА МАЛКИТЪ ПАТЕТА

Патетата се захранватъ 36 до 48 часа следъ излюпването и винаги се хранатъ съ мека храна. Тя се приготвява отъ брашнена смѣсъ, навлажнена съ вода или, още по-добре, съ млѣко, ако има такова. Меката храна трѣбва да бжде срдно влажна, между троховидна и кашеста. Брашнената смѣсъ е различна за отдѣлнитъ възрасти на патетата и има следния съставъ:

1. Царевично ж. брашно	40%	40%	40%	35%
2. Пшенични трици . .	40%	40%	35%	35%
3. Овесено брашно. . .	15%	15%	15%	15%
4. Животинско трупно брашно	3%	5%	10%	15%
5. Пѣськъ пресѣтъ . .	2%	—	—	—

Яйцата сж отлична храна за малкитъ патета. Презъ първитъ 5 дни, на 1 кгр. суха смѣсъ се прибавятъ 5 жълтъка отъ твърдо сварени яйца и се разбъркватъ въ меката храна. За тази целъ, обикновено се използватъ изваденитъ отъ инкубатора неоплодени яйца. Следъ 5-ия день яйца и млѣко не се даватъ, а пѣськътъ се дава въ отдѣленъ сждъ. Отъ 5-та или 6-та седмица започва да се прибавя въ меката храна 10%, по обемъ, ситно нарѣзана зелена храна. Патетата се хранятъ по 5 пжти дневно презъ първитъ 5 дни, следъ това по 4 пжти до края на 4-та седмица, и по 3 пжти — до продаването имъ за месо. Пѣськъ трѣбва да има винаги предъ тѣхъ.

Презъ първитъ 3-4 дни патетата се задържатъ по-близо до изкуствената майка и до хранилкитъ, за да

свикнатъ да намиратъ топлината и храната. При всѣко хранене се дава и вода, но поилкитъ трѣбва да сж така направени и поставени, че да не се мокри постѣлката отъ слама или дървени стърготини. Щомъ сламата се замърси, тя се замѣнява съ чиста. Презъ зимнитъ месеци, следъ като патетата сж навършили 10 дни до 2 седмици, тѣ се пускатъ навънъ отъ помѣщението имъ при хубаво време. Ако се наложи тѣ да се държатъ непрекъснато или презъ повече отъ времето въ затворено помѣщение, тогава трѣбва да се прибавя въ смѣсъта имъ по 2% рибено масло. Неговото даване, обаче, трѣбва да се преустанови най-малко 2 седмици преди патицитъ да бждатъ продадени за месо, тѣй като рибеното масло предава миризмата си на месото на патицитъ.

Когато перушината на младитъ патици е вече добре израстнала, а това става къмъ 7-8 седмична възраст, тѣ се премѣстватъ въ двороветъ съ вода и тамъ се хранатъ съ смѣсъ за угодяване до като се продадатъ. Тази смѣсъ е съставена отъ 3 части, по тегло, царевично брашно, 2 части пшенични трици, 1 частъ животинско трупно брашно и 1 частъ зелена храна. Хранилкитъ трѣбва да се поставятъ близо до водата въ двора за угодяване, за да се съкрати движението на патицитъ. Ако за храна на патицитъ се използва прѣсна риба, тя престава да се дава 4 седмици преди заколването имъ. Меката храна не трѣбва да се държи постоянно предъ патицитъ и да се вкисне, тѣй като прокисналата храна причинява разстройство, а може и смъртъ, особено при младитъ патици. Както на малкитъ патета, така и на възрастнитъ патици храната се дава въ плитки и пошироки хранилки. Близо до хранилкитъ се поставятъ и поилкитъ, така че патицитъ да могатъ да ядатъ и пиятъ почти едновременно. Поилкитъ да сж достатъчно дълбоки, за да могатъ патицитъ да потапятъ цѣлата си човка и да измиватъ пѣська отъ ноздритъ си.

Обикновено младитъ патици се продаватъ за месо.

когато навършат 10 седмици, но пазарната възраст се движи от 8-та до 12-та седмица и е въ зависимост от тѣлесното имъ състояние, живото тегло и отъ сезона на годината. Най-често се продаватъ за месо, когато тежатъ около 2.5 кгp.

ХРАНЕНЕ НА ПАТИЦИ

Патицитѣ, които ще служатъ за разплодъ, въ началото на м. юлий се отдѣлятъ отъ останалитѣ патици за угодяване, и се хранятъ съ смѣсь, въ която има много малко животинско трупно брашно. Целта на това хранене е да се получатъ правилно развити патици, които да произвеждатъ най-доброкачествени яйца за разплодъ. Патицитѣ се хранятъ предимно съ мека храна, която се приготвя по сѣщия начинъ, както за кокошкитѣ, но е по-мокра. Взиматъ се еднакви по обемъ части отъ брашнена смѣсь и ситно нарѣзана зелена храна и се разбъркватъ съ вода. Брашнената смѣсь се състои отъ 40% царевично ж. брашно, 40% пшенични трици, 18% овесено брашно и 2% животинско трупно брашно. Тази смѣсь се дава до началото на октомврий. Отъ 1 до 15 октомврий животинското трупно брашно постепенно се увеличава до 15%, а пшеничните трици и овесеното брашно се намаляватъ, така че смѣсьта има следния съставъ: 40% царевично жълто брашно, 35% пшенични трици, 13% овесено брашно и 12% животинско трупно брашно. Каквато и да е тази смѣсь, тя се дава всѣкога разбъркана съ зелена храна. Меката храна се дава 2 пѣти дневно — сутринъ и вечеръ. Освенъ меката храна, на снѣсящитѣ патици се дава понѣкога и зърнена смѣсь отъ равни части жълта царевича и овесъ. За зелена храна на патицитѣ може да се използва млада трева, детелина, люцерна, млада царевича и ржжъ, зеле, крѣмно цвекло, моркови и др., които се нарѣзватъ ситно (на парчета до 2 см.) и разбъркватъ съ брашнената смѣсь. При липса на друга зе-

лена храна, може да се употреби изсушена и смлѣна люцерна, отъ която се поставя около 15% въ брашнената смѣсь. Като първа зелена храна презъ пролѣтта може да се използва поникнала ржжъ или овесъ, до като се появи зелена трева, люцерна или детелина. Презъ юлий — августъ може да се използва млада царевича, а презъ есенъта и зимата — зеле, моркови и крѣмно цвекло.

За храна на разплоднитѣ патици се дава всичко, което тѣ ядатъ. Рѣзки промѣни въ храненето на снасящитѣ патици не се допускатъ, защото тѣ могатъ да намалятъ или да спратъ снасянето. Мидени черупки (счукани на дребно) и пѣськъ трѣбва винаги да има при носачкитѣ. Разплодни патици, които снасятъ, всѣка вечеръ се затварятъ въ помѣщението имъ и се пускатъ навѣнъ къмъ 9.30 часа сутринъта, за да снасятъ яйцата вътре, а не да ги губятъ вънъ изъ водата.

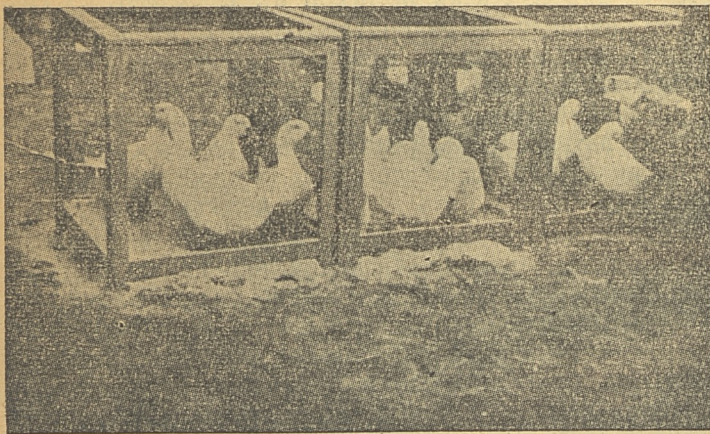
Патици, които се отглеждатъ за произвеждане на яйца за ядене, получаватъ храна, въ която има 15% животинско трупно брашно и много малко зелена храна. Такива сѣ патицитѣ отъ раситѣ за яйца: каки-кембелъ и индийски бѣгачъ. Презъ цѣлата година тѣ се хрятъ съ храна за носачки, която се състои отъ 40% царевично брашно, 30% пшенични трици, 15% овесено брашно и 15% животинско трупно брашно. Отъ тази смѣсь се приготвява меката храна, но съ малко зелена храна и се дава три пѣти дневно — сутринъ, обѣдъ и вечеръ. Заедно съ меката храна, на една патица-носачка се дава сутринъ и вечеръ по 10 гр. зърнена смѣсь отъ равни части жълта царевича и пшеница.

При добри условия на хранене и отглеждане, смъртността на патицитѣ е отъ 8 до 10%. Ако се отглеждатъ и хранятъ правилно, малкитѣ патета и разплоднитѣ патици сѣ сравнително чисти отъ болести. При малкитѣ патета смъртността обикновено е най-голяма до едномесечна възраст. Патицитѣ страдатъ отъ по-малко

болести. но тѣ сж сжитѣ като при кокошкитѣ, поради което и начинитѣ за борба сж еднакви.

ПРИГОТВЯНЕ НА ПАТИЦИТѢ ЗА ПАЗАРА

У насъ патицитѣ, въ сравнение съ другитѣ видове домашни птици, се използватъ най-малко за месо. Въ други страни, и особено въ Америка, месото отъ млади пекингски патици се употребява извънредно много и то предимно въ голѣмитѣ градове. Това нѣщо, до из-

Патици на изложба

вестна степенъ, може и би трѣбвало да се развие и въ нашата страна.

Както се каза и по-горе, младитѣ пекингски патици се продаватъ за месо, когато сж на 8 до 12 седмична възраст или като стигнатъ 2.5 кгр. живо тегло. Следъ като дългитѣ пера на крилата израстнатъ напълно, младитѣ патици не се държатъ повече, тъй като тогава тѣ сж въ най-добро състояние за заколване. То се извършва по следния начинъ:

Патицитѣ се закачватъ подъ редъ съ краката на куки и увисватъ съ главата надолу. Съ ножъ, презъ устата се прерѣзва вратната вена въ гърлото, точно подъ основата на черепа. Веднага следъ това патицата се удря силно по главата или върхътъ на ножа се забива презъ устата въ главния мозъкъ. Една кача за събиране на кръвта или нѣкаква тежестъ съ кука се закачва въ устата и тогава се оскубватъ перата. Когато патицитѣ ще се попарватъ съ гореща вода, тѣ се оставятъ да висятъ до спиране на кръвта. Потапянето на патицата въ горещата вода става по следния начинъ: съ лѣвата ръка се хваща човката, а съ дѣсната — краката и тогава патицата се потапя и предвижва отъ дѣсно къмъ лѣво така, че водата да не може да прониква между перушината до кожата, която остава суха. При оскубването се оставятъ дългитѣ пера на опашката и на краката, както и на горната частъ отъ шията и главата. Дългитѣ пера се отстраняватъ съ тѣпъ ножъ, дребнитѣ — съ мокра ръка или съ остъръ ножъ. При голѣмъ брой патици за клане и чистене, трѣбва да има подготвени за тази целъ лица. Единъ опитенъ работникъ може да очисти срѣдно дневно по 50 до 70 патици. Отъ една патица се получава около 60 грама пазарна перушина, съ която може да се заплати труда за оскубване на 1 патица. Перушината се суши чрезъ простиране на тънъкъ слой и чрезъ нѣколкократно обръщане.

Следъ оскубване на патицитѣ, тѣ се измиватъ и веднага поставятъ въ хладилникъ или студена вода да изстинатъ. Опаковатъ се въ нарочни качета или каси съ или безъ ледъ, въ зависимостъ отъ времето и разстоянието до пазара, и се изпращатъ. При опаковката съ ледъ, патицата се поставя съ корема или гърдитѣ надолу. На дъното се поставя пластъ отъ счукалъ ледъ, следъ това единъ редъ патици, после пакъ ледъ, пакъ патици и така до като се напълни качето, а най-отгоре се поставя пакъ единъ слой ледъ и тогава се заковава

капака. За малко разстояние и за кратко време патицитъ може да се опаковатъ и безъ ледъ. Закланитъ патици трѣбва да се разпредѣлятъ по голѣмина и да се изстудатъ преди да се опаковатъ.

Млади патици за месо може да се произвеждатъ презъ цѣлата година. Цената на патицитъ за месо е сравнително най-висока презъ времето отъ декемврий до края на мартъ или априлъ, следъ което постепенно пада. Когато цената на патицитъ презъ пролѣтътъ и лѣтото е ниска, тогава тѣ могатъ да се поставятъ въ хладилникъ за съхраняване до получаване на по-висока цена.

ЯЙЦА ОТЪ ПАТИЦИ

Въ сравнение съ кокошитъ яйца, тѣзи отъ патици се търсятъ на пазара извънредно слабо. Предпочитатъ се чисто бѣлитъ яйца отъ патици. Черупката имъ трѣбва да е чиста. Патицитъ яйца съдържатъ повече мастни вещества, поради което сж и по-нетрайни отъ кокошитъ. За това трѣбва да се продаватъ по-начесто. Яйцата отъ патици обикновено се използватъ за приготвяване на разни тестѣни храни. Сварени или пържени, тѣ не сж вкусни.

Инкубатори, кафезни батерии, птицевѣдни принадлежности, лѣкарства противъ паразити и за предпазване отъ болести по птицитъ, храни за птицитъ и пр. доставяйте само отъ Българската птицевѣдна централа — София, ул. Левски, 19. Телефонъ 2-62-60. Всички суми изпращайте по чеквата смѣтка на Централата 928.

Държавни стопанства и земеделски у-ща, при които се развъждатъ расови птици

1. Кокошкн „Легхорнъ“

1. Скотовъденъ изпитателенъ институтъ — София
2. Заводъ за добитъкъ „Клементина“ при Плѣвненъ
3. „ „ „ „Кабиюкъ“ „ Шуменъ
4. Депо „ „ при Стара Загора
5. „ „ „ „Беглика“ при с. Батакъ
6. Земеделско училище въ Долненъ Джбникъ
7. „ „ „ Ботевградъ
8. „ „ „ Видинъ
9. „ „ „ Кнежа
10. „ „ „ Свищовъ
11. „ „ „ Кюстендилъ
12. „ „ „ Павликени
13. „ „ „ Борушъ, Горно Орѣховско
14. „ „ „ Пордимъ
15. „ „ „ Обр. чифликъ при Русе
16. Лозарско училище въ Плѣвненъ
17. Овощенъ разсадникъ въ Севлиево

2. Кокошки „Черна шуменска“

1. Скотовъденъ изпитателенъ институтъ — София
2. Завода „Кабиюкъ“ при Шуменъ

3. Кокошки „Родайландъ“

1. Скотовъденъ изпитателенъ институтъ — София
2. Завода „Клементина“ — Плевнъ
3. Депо за добитъкъ — Самоковъ
4. „ „ „ — Стара Загора
5. „ „ „ — Пловдивъ
6. Заводъ за „Кая-бурунъ“ при Ямболъ

Българската птицевъдна кооперативна централа доставя

1. Отглеждане на патицата — Ив. Табаковъ	5 лева
2. Отглеждане на кокошкитѣ — Ст. Кумановъ	5 "
3. Подборъ на носливи кокошки — "	5 "
4. Отглеждане на гжскитѣ — И. Семерджиевъ и П. Шоповъ	5 "
5. Отглеждане на пуйкитѣ — И. Семерджиевъ и П. Шоповъ	5 "
6. Птицевъдството въ селския дворъ — Ст. Кумановъ	5 "
7. Какъ да хранимъ кокошкитѣ, за да снасятъ повече яйца — И. Семерджиевъ	10 "
8. Проблеми на изкуственото люпене — Ст. Кумановъ	80 "
9. Ръководство по птицевъдството — И. Семерджиевъ	35 "
10. Излюпване и отглеждане на пилета — Ив. Семерджиевъ	10 "
11. Отъ що зависи люпимостта — Ив. Семерджиевъ	50 "
12. Болести по домашнитѣ птици — Д-ръ Б. Начевъ	50 "
13. Ръководство по яйчарската търговия и кооперативния износъ въ България — Н. Николовъ	50 "
14. Заразни болести по птицитѣ — Д-ръ Г. Горановъ	30 "
15. Ръководство по яйчарската търговия на кооперативни и частни начала — Ст. Кумановъ	40 "
11. Вертикално изграждане на кооперативната система въ България — Хр. К. Баевъ	5 "
17. Ръководство за отглеждане на ангорския заякъ — Г. Маневъ	10 "
18. Зайцевъдство и болисти — Д-ръ Е. Гюзелевъ	35 "
19. Доходно зайцевъдство — Р. Василевъ	12 "